

Národní institut pro další vzdělávání MŠMT
Senovážné náměstí 25, 110 00 Praha 1

Olympiáda v českém jazyce
43. ročník, 2016/2017
školní kolo – řešení I. kategorie

1. Příklady řešení:

- a) *Princ před králem poklekl / klekl na kolena / klesl na kolena.*
- b) *Žena při spatření kaluže krve omdlela.*
- c) *Jeho dědeček byl za první světové války zajat. / Jeho dědeček se dostal za první světové války do zajetí.*
- d) *Otcův bratr byl za války zabit na frontě. / Otcův bratr za války zemřel na frontě.*
- e) *Šaty jí po opravě (přesně) seděly.*
- f) *Na koupi nového bytu jsme použili/spotřebovali/vydali všechny (své) úspory. / Na koupi nového bytu byly použity/spotřebovány/vydány všechny naše úspory.*
- g) *To mi přišlo vhod.*
- h) *Podezřelým se stal i můj bratr. / Podezření ulpělo i na mém bratrovi.*
- i) *Dosavadní vláda byla svržena / byla odvolána.*
- j) *Zalíbila se mu.*
- k) *Poslední pevnost byla dobytá / kapitulovala.*
- l) *Stará stodola shořela. / Starou stodolu zničil požár.*

Bodování:

Za 12 vhodně upravených vět – 4 body;
za 10–11 vhodně upravených vět – 3 body;
za 8–9 vhodně upravených vět – 2 body;
za 6–8 vhodně upravených vět – 1 bod.
Maximálně tedy 4 body.

2. Příklady řešení:

- a) *Přes cestu ležel **padlý** strom. Měl na sobě přesně **padnoucí** oblek. Pozorovala lístky **padající** do vody. Přístup do hradu vedl přes **padací** most.*
- b) *Padni komu padni – (rozhodnutí / pravidlo / trest apod.) platí pro všechny, ať se jedná o kohokoli, bez ohledu/ohledů na jednotlivé osoby, bez výjimek, bez rozdílu;
*pýcha přechází pád – pýcha vede k záhubě / kdo je pyšný, obvykle špatně dopadne.**

Bodování:

a) za 4 vhodné věty / vhodná spojení – 2 body;
za 2–3 vhodné věty / vhodná spojení – 1 bod;
b) za obě výstižná vysvětlení – 2 body;
za 1 výstižné vysvětlení – 1 bod.
Celkem tedy maximálně 4 body.

3. *Propadák; padlí; odpadem; padavka; padák; zapadákov/Zapadákov; výpadovka.*

Bodování:

Za 7 vhodně doplněných slov – 4 body;
za 5–6 vhodně doplněných slov – 3 body;
za 3–4 vhodně doplněných slov – 2 body;
za 2 vhodně doplněná slova – 1 bod.
Maximálně tedy 4 body.

4. **Příklady řešení:** *vodopád, samospád, těžkopádný, padostroj, horempádem, každopádně.*

Bodování:

Za 4 vhodná slova – 3 body;
za 3 vhodná slova – 2 body;
za 2 vhodná slova – 1 bod.
Maximálně tedy 3 body.

5. Příklady řešení:

Ve vlaku se mi pracuje obtížně.

Ve vlaku mi bývá nevolno.

To bylo i důvodem, proč kacíře upalovali.

To bylo i důvodem, proč kacíři dobrovolně podstupovali smrt na hranici / sami sebe nechávali upalovat.

Na stěnách visely obrazy, které namalovaly děti.

Na stěnách visely obrazy, na kterých byly namalovány děti.

Na stěnách visely obrazy, které patřily dětem.

Bodování:

Za 6–7 vhodných formulací – 3 body;
za 5 vhodných formulací – 2 body;
za 4 vhodné formulace – 1 bod.
Celkem tedy maximálně 3 body.

6. a) *(se) slatym sersem na pravym místě*

b) *mít zlaté srdce / mít srdce ze zlata; mít srdce na pravém místě*

c) *Příklad vysvětlení: oba frazémy mají podobný význam – být dobrosrdečný, ochotný pomáhat ostatním, cítit s ostatními*

Bodování:

a) za podtržení správného místa v textu – 1 bod;
b) za uvedení obou úsloví v náležité podobě – 1 bod;
c) za vhodné vysvětlení významu spojení – 1 bod.
Celkem tedy maximálně 3 body.

7. [dvjemi], [objemi] (neuvažujte ráz před *o*); spisovným tvarem je [objemi], ve standardní podobě *objemy*.

Bodování:

Za správný fonetický přepis obou podob, nalezení správného spisovného tvaru a jeho přepis do standardní podoby – 2 body;

Při drobných nedostacích – 1 bod.

Maximálně tedy 2 body.

Celkem tedy maximálně 23 bodů.

Slohový úkol:

Hodnoťte dodržení tématu, plynulost a návaznost textu, vhodný výběr lexikálních prostředků i větnou stavbu. Přihlížejte i k tvaroslovné a pravopisné správnosti.

Bodování: 0–10 bodů. Využijte celého bodového rozpětí.